

*народната власт за криминални, стопански и други престъпления, както и лица с близки и роднини в капиталистическите държави, поддържащи връзки с тях и изпаднали под влияние на буржоазната пропаганда.*²⁴³

6.1. Свидетелство на Валентин Георгиев Атанасов²⁴⁴

Валентин Атанасов е на 79 години, когато решава да свидетелства в Центъра за подпомагане на хора, преживели изтезание – АСЕТ. Той е участник във Втората световна война, командир на артилерийска батарея от Първи софийски полк в състава на 3-та Балкано-Дравска дивизия. Ранен, награден с орден за храброст.

„За своето поколение и за хората със сходна на неговата съдба казва, че са унищожени психически. Много от тях били засегнати от ранна смърт. А оживелите, близките на убитите и изчезналите, още мълчат от страх. Те не са разказали истината за преживените унижения и страдания. За участието на офицерството, към което се чувстваше принадлежен, каза, че те са поставяли на първо място Родината, а на второ място семейството. Военните командири са били избивани, а някои са прибегнали до самоубийство. Близките им са били заклеямени като „гадове, фашисти, врагове на народа.“²⁴⁵

Неговият баща, Георги Кюмюрев, главен касиер и член на Управителния съвет на БНБ – Сливен, завършил Търговското училище в Клуж, Румъния, е задържан на 15 септември 1944 г. в милицията в Сливен, където е пребит и удушен, защото отказва на партизаните достъп до сейфа на банката. Майка му, Теодора Кюмюрева, педагог, завършила Френския колеж в Пловдив, е пребита и в началото на май 1945 г. е въдворена без основание в психиатричната болница в Карлуково, където умира след една седмица. Брат му, капитан Стефан Кюмюрев, 32-годишен, е осъден от „народния съд“ в Бургас на доживотен строг тъмничен затвор, но е убит в затвора в началото на изтърпяване на присъдата. В края на 1945 г. Валентин Атанасов е арестуван за два месеца по обвинение за кражбата на личното му оръжие. Доказва се, че е невинен, но е уволнен от армията.

²⁴³ Пак там, л. 32.

²⁴⁴ Димитрова, Мариана. Незавършен разговор. – В: Горчиви истини – свидетелства за комунистическите репресии. София, Център за подпомагане на хора, преживели изтезание – АСЕТ, 2003, с. 137.

²⁴⁵ Пак там, с. 141.

Светът се е срутил върху Валентин, който едва 23-годишен е ветеран от войната, без работа, с убити родители и брат, обявени за врагове на народната власт. Бяга от София и „се скрива“ като копач в планинска въглищна мина заедно с криминални типове и затворници. Петнадесет години по-късно завършва задочно минно инженерство²⁴⁶.

Животът му преминава във враждебната среда, която новата власт и тези, които я подкрепят, изграждат около него, и в сянката на страха от репресии, защото е логично той да е следващият, който ще бъде унищожен. Мълчал е цял живот, не се е изявявал, винаги е бил без претенции, защото не знае какво ще стане, „ако започнат да ровят и разберат кой си“!

6.2. Свидетелство на професор Димитър Масларов за дядо му Симеон Карагъзов²⁴⁷

Дядо ми, Симеон Карагъзов (бай Симон), е роден през 1904 г. в Хасково. Баща му е носител на ордени „За храброст“ от Първата световна война, а дядо му е участник в българското Опълчение. От 16-годишен изучава шапкарския занаят като чирак в Пловдив при еврейн-шапкар, който след като се изселва в Истанбул, му се отблагодарява за добрата работа и той получава на гарата в Хасково 600 кг материали за шапки и три калпа. За да започне да работи сам, наема с договор от баща си дюкян на ул. „Търговска“ в центъра на Хасково, срещу Часовниковата кула (на мястото на хотел „Аида“), а приятел от Пловдив му гарантира заем от „Търговска банка“. Внася от Италия материали за шапки, които сам изработва и продава. По това време е единственият известен шапкар в града.

В годините 1934–1936 изнася бъчви за Германия. Закупува място с постройка в местността Бюкя, до жп линията, и три машини за дървообработка. Сдружава се с бай Григор от Хасково и закупуват земя, на която построяват работилница, сушилня, навес, обор и плевня. През 1943 г. работата се разраства и за подsigуряване на качествен дървен материал закупува 90 дка дъбова гора над с. Леново, общ. Асеновград. През 1939 г. с кредит построява къща в центъра на града, на ул. „П. Евтимий“.

В края на Втората световна война е мобилизиран в състава на Първа българска армия, под командването на генерал Владимир Стойчев. Със

²⁴⁶ Пак там, с. 142.

²⁴⁷ Свидетелството е представено специално за настоящата книга от проф. дмн Димитър Масларов, началник на Клиника по нервни болести – Първа МБАЛ, Медицински университет – Медицински колеж „Йорданка Филаретова“ и внук на търговеца Симеон Карагъзов.